

Wykład IV

ŚRODOWISKO REGIONALNE (EUROPA)

- **W drugiej dekadzie XXI w. nastąpiła systemowa zmiana strategiczna w stosunkach bezpieczeństwa na obszarze euroatlantykim: zakończył się kooperatywny okres pozimnowojenny i rozpoczął konfrontacyjny okres nowej, II zimnej wojny między Rosją a Zachodem. Demiurgiem tej zmiany jest Rosja z swoją rewizjonistyczną (co do celów) i konfrontacyjną (co do metod) polityką wobec Zachodu**

- **Zapowiedział ją Putin na konferencji w Monachium w 2007r., przetestował wojną z Gruzją w 2008r., rozpoczął aneksją Krymu i hybrydową agresją w Donbasie w 2014r., poszerzył z lokalnej w regionalną przez proxy war z Zachodem w Syrii w 2015r. i w pełni rozwinął dokonując pełnoskalowej agresji na Ukrainę w 2022r.**

ROSYJSKI CEL WOJNY PRZECIWKO UKRAINIE

- **W Ukrainie toczą się **dwie wojny**: bezpośrednia wojna (zbrojna, gorąca) między Rosją a Ukrainą i OGÓLNIJSZA proxy war między Rosją a Zachodem**
- **Generalny cel Rosji agresji na Ukrainę:**
 - **uzyskanie przewagi polityczno-strategicznej II zimnej wojnie z Zachodem przez zatrzymanie marszu Ukrainy na Zachód i włączenie jej do swojej strefy wpływów**

Rosyjska agresja i jej eskalacja (1)

- **Próba wojny interwencyjnej** wg modelu pozimnowojennych ekspedycji
- **Błędy** strategiczne Rosji: złamanie zasad sztuki wojennej:
 - zaskoczenie->samozaskoczenie,
 - koncentracja sił->ofensywa kordonowa

Rosyjska agresja i jej eskalacja (2)

- **Słabość armii:**
 - materialna i moralna;
 - błędy w kierowaniu wojną i dowodzeniu;
 - zabicie **pragmatyzmu strategicznego doktryną polityczną**
- **Rosyjska eskalacja wojny:**
 - od wojny ekspedycyjnej do totalnej i zbrodniczej (Bucza!, deportacje, dzieci, infrastruktura cywilna, miasta, wysadzenie tamy w Nowej Kachowce...)

Ukraińska obrona (1)

- **Wola i determinacja obronna **narodu** ukraińskiego**
- **Pojawienie się **męża stanu** w postaci prezydenta Zełeńskiego: jego mobilizująca rola narodowa i międzynarodowa**
- **Przygotowanie armii do **regularnej wojny** obronnej po 2014 r.**
- **Wykorzystanie **współpracy z NATO** do unowocześnienia sztuki wojennej, w tym koncepcji elastycznego dowodzenia**
- **Przewaga informacyjna dzięki wsparciu Zachodu**

Ukraińska obrona (2)

- **Ukraińska przewaga **jakości** armii nad rosyjską ilością/**masą** i przestarzałym uzbrojeniem z zapasów mobilizacyjnych**
- **Kontrofensywa charkowska (rola zaskoczenia) i operacja chersońska (wymuszenie wycofania Rosjan zza Dniepru)**
- **Nieudana kontrofensywa w 2023 roku w kierunku Morza Czarnego i Krymu:**
 - **opóźniona,**
 - **w główny punkt ciężkości,**
 - **Rosja wykorzystwała czas na przygotowanie trwałej obrony**

Zachód wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej (1)

- **Porażka pozimnowojennej doktryny odstraszania i powstrzymywania Rosji przed agresją na Ukrainę w 2022 r.**
 - jako następstwo słabego reagowania na agresję na Gruzję w 2008 r.
 - i na Ukrainę w 2014r.
- **Odrzucenie rosyjskich propozycji tzw. „gwarancji bezpieczeństwa” z końca 2021 r. jako zapowiedź zwrotu strategicznego**
 - **Ukraina prorosyjska**
 - **NATO cofnięte do stanu z lat 90.**

Zachód wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej (2)

- **Ewolucyjna reakcja** na agresję:
 - **wzmocnienie wschodniej flanki (głównie USA, słabości europejskie),**
 - **wsparcie dla Ukrainy (pokonywanie barier samoograniczeń),**
 - **sankcje na Rosję (kłopoty z konsensusem europejskim),**
 - **problem członkostwa Ukrainy w UE i NATO**

Dalsze perspektywy wojny w Ukrainie (1)

- **Perspektywa rosyjska;**
 - **podtrzymywanie maksymalnych celów wojny**
 - **zmiana narracji z operacji specjalnej na wojenną: przenoszenie punktu ciężkości na konfrontację z Zachodem**
 - **wdrażanie doświadczeń wojennych**
 - **balansowanie wysiłku militarnego z potrzebami społeczno-gospodarczymi**
- **Nowa polityka amerykańska D. Trumpa i jej skutki dla wojny Ukrainie:**
 - **zwrot od wspierania Ukrainy przeciwko Rosji do próby przyjęcia postawy neutralnego negocjatora**
 - **relacje USA-Ukraina (polityczno-biznesowe)**
 - **relacje USA-Rosja (polityczno-strategiczne)**

Dalsze perspektywy wojny w Ukrainie (2)

- **Postawa Europy:**
 - **zrozumienie kluczowego znaczenia wyniku wojny w Ukrainie dla przyszłości bezpieczeństwa europejskiego**
 - **opcje strategiczne Europy w obliczu zagrożeń rosyjskich i wyzwań nowej polityki amerykańskiej:**
 - **ratowanie NATO**
 - **Europejska Unia Obronna**
 - **nowy traktat: European Treaty Organization (ETO)**

- **Zwycięstwo Rosji (militarne albo... polityczne/negocjacyjne):**
 - ***Zwiększenie agresywności Rosji z uwagi na wiarę w skuteczność jej strategii szantażowej, skoro odstraszyłaby Zachód od wspierania Ukrainy (co jest warunkiem zwycięstwa Rosji).***
 - ***Od szantażu mogłaby przejść do realnego ataku ograniczonego pod parasolem taktycznej broni atomowej (np. lądowy korytarz do Obwodu Królewieckiego?)***

ROSYJSKIE ZAGROŻENIA DLA NATO/UE I POLSKI W ZALEŻNOŚCI OD MOŻLIWYCH SCENARIUSZY ZAKOŃCZENIA WOJNY W UKRAINIE (2)

- **Zwycięstwo Ukrainy, a raczej pozbawienie Rosji szans na zwycięstwo w wojnie:**
 - ***Narastające niezadowolenie i sprzeciw Rosjan wobec nieskutecznej wojny może doprowadzić do zmian na Kremlu i możliwości „nowego otwarcia” politycznego (zmiana reżimu?)***
 - ***Oslabienie i czasowe oddalenie bezpośrednich zagrożeń dla NATO.***
 - ***W strategii takiej Rosji oczekiwać można, wobec słabości pobitych sił konwencjonalnych, wzrostu roli broni jądrowej, zwłaszcza broni strategicznej, jako gwaranta jej mocarstwowości***

- **Długotrwała, nierozstrzygnięta („pełzająca”) wojna na wyczerpanie:**
 - ***Ciągła niestabilność strategiczna.***
 - ***Podtrzymywany przez Rosję intensywny szantaż atomowy, skoro by działał.***
 - ***Kontynuowanie presji polityczno-strategicznego i nasilanie operacji hybrydowych (poniżej progu wojny: prowokacje, incydenty, skryte ataki, cyberdywersje...)***

ROSYJSKIE ZAGROŻENIA DLA NATO/UE I POLSKI W ZALEŻNOŚCI OD MOŻLIWYCH SCENARIUSZY ZAKOŃCZENIA WOJNY W UKRAINIE (2)

- **Zakończenie wojny kompromisowym traktatem pokojowym (np. „zgniły” kompromis: Ukraina w strukturach Zachodu LUB Z TWARDYMI GWARANCJAMI BEZPIECZEŃSTWA kosztem oddania Rosji okupowanych terytoriów):**
 - *Kosztem Ukrainy poprawa strategicznego położenia NATO/UE jednocześnie wewnętrzne wzmocnienie Rosji.*
 - *Czasowe wyciszenie konfrontacji i pozory odprężenia w relacjach Rosji z Zachodem.*
 - *W rzeczywistości Rosja zapewne rozpoczęłaby przygotowywanie nowej fazy konfrontacji neozimnowojennej, najprawdopodobniej w ściślejszej kooperacji z Chinami*

Podsumowanie – poziomy zagrożeń bezpieczeństwa Polski

- I poziom: bieżąca **presja polityczno-strategiczna** (wojna polityczna w ramach II zimnej wojny Rosji przeciwko NATO/UE)
- II poziom: **skryta interwencja zbrojna** (agresja podprogowa)
- III poziom: **agresja ograniczona** (pod parasolem taktycznej broni atomowej)
- IV poziom: **wojna na pełną skalę** między Rosją a NATO/UE